

A woman with dark hair is lying on her back on a teal, rippled surface. She is wearing a white, ruffled, off-the-shoulder dress. Her eyes are closed, and her expression is serene. Her right arm is raised, with her hand near her head, and she is wearing a ring. Several flowers and leaves are scattered around her, including a large white flower, a pink flower, and a red leaf. The overall mood is peaceful and ethereal.

GEORGIE BLALOCK

VZPURNÁ PRINCEZNA

V každé generaci se najde rebelka

KIO KAN

Copyright © 2022 by Georgie Reinstein
Translation © Blažena Kukulišová, 2023
Published by arrangement
with William Morrow Paperbacks,
an imprint of HarperCollins Publishers.
All rights reserved.
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu AN INDISCREET PRINCESS
vydaného v roce 2022 nakladatelstvím
William Morrow Paperbacks, an imprint
of HarperCollins Publishers
přeložila Blažena Kukulišová
Redakční úprava Jana Pleskotová
Grafická úprava obálky Zuzana Bürger
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2022
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-928-6

Pro W. C. R. Miluju tě.

Kapitola první

Královna musí říct, že velmi trpce pociťuje nedostatek porozumění u těch, kdo ji žádají, aby slavnostně zahájila jednání parlamentu... proč by toto přání mělo být tak nerozumné a necitelné, jde-li o touhu vidět na vlastní oči ono představení, při němž má být ubohá vdova se zlomeným srdcem, nervózní a schoulená, ponořená do hlubokého smutku, SAMOTNÁ v SITUACI na způsob podívané tam, kam chodívala s oporou svého manžela, bezcitně okukována; této věci nedokáže rozumět a nepřála by ani svému nejzarputilejšímu nepříteli, aby tomu byl vystaven!

KRÁLOVNA VIKTORIE LORDU RUSSELLOVI

Londýn, únor 1868

Princezna Louise Caroline Alberta vstala z panovníckého trůnu pod zlaceným baldachýnem před Sněmovnou lordů. Pokynula moři peerů v parlamentních červených pláštích lemovaných hermelínem a členům parlamentu ve tmavých úbořech, kteří stáli v zadní části sálu. Oplátkou se jí uklonili na znamení úcty jako zástupkyni své matky, Jejího Veličenstva Viktorie, z milosti boží královny Spojeného království Velké Británie a Irska.

Hrabě Marshall, vévoda z Norfolku, oděný v plášti s červenými a zlatými prýmkami, předstoupil, zvedl britskou imperiální korunu na sametovém polštářku a vyzval Louise posunkem,

aby sestoupila ze stupínku. Shromáždění lordi a pánové stáli tak nehybně, že se každé zašustění Louisiny dlouhé parlamentní róby, kterou nesla čtyři čestná pážata, odrazilo jako ozvěna od dřevěných gotických stěn. Zlověstné ticho ji děsilo ještě víc, než když vstoupila do Sněmovny lordů, usedla na trůn a čekala, až uvaděč přivede členy parlamentu z Dolní sněmovny. Připravila se na halasné projevy nesouhlasu republikánských poslanců, ale i ti, kdo na její matku při dvou posledních příležitostech, kdy otvírala parlament, syčeli, se tentokrát chovali uctivě. Mamá samozřejmě vinu za jejich hněv mohla přičíst jen sobě. Kdyby ochotně plnila své povinnosti, místo aby se zdráhavě objevila, jen když její děti potřebovaly peníze při dosažení plnoletosti nebo na svatbu, republikánští poslanci by měli mnohem méně důvodů ke stížnostem.

Louise v setrvalém uctivém tichu následovala hraběte Marshalla k postranním dveřím. Nesla hlavu zvednutou vysoko a udržovala královský postoj, který společně s matčiným proslovem trénovala řadu dní. Lady Sybil St. Albansová, její nejdražší přítelkyně, přihlížela ze svého místa vedle lady Elyové, jedné z matčiných komorných. Mamá oběma ženám nařídila, aby dnes Louise pomáhaly. Jakmile kolem nich Louise prošla, zařadily se za ni, aby se všechny vrátily přes královskou galerii do převlékárny, přičemž budou znovu procházet kolem řad ozbrojených mužů stojících na stráži před hodnostáři a funkcionáři, shromážděnými při příležitosti slavnostního otevření parlamentu. Lady Elyová se tvářila zasmušile, kdežto Sybil zářila stejně jako diamanty v její čelence. Sybilin úsměv mírnil dojem odpovědnosti, spočívající na Louisiných ramenou jako dlouhá parlamentní róba. Dnešek byl triumfální, měl daleko k pohromě, jíž se mamá obávala.

Čestná pážata v tiché převlékárně v souladu s pokyny lady Elyové pomáhala Louise odložit róbu. Louise si oddechla, když jí z ramen sundali její tíhu, a promnula si krk. Prohlížela

si přitom velké fresky od Williama Dycea s vyobrazením dvora krále Artuše na zdech nad nimi. Papá je nechal zhotovit při přestavbě Westminsterského paláce po ošklivém požáru před třiceti lety. Mezi zdobně zlacenými vysokými stropy se skvěli rytíři a dámy, tak odlišní od královských portrétů matky a otce po obou stranách zlatého trůnu. Papá na obraze stál ve tmavé uniformě Střeleckého sboru a na prsou se mu leskl podvazkový řád. Když pro portrét pózoval, nikdo nevěděl, že mu zbývají pouhé dva roky života. Louise zavřela oči, cítila dnes jeho velkou hřejivou ruku na své stejně silně, jako když ji touto místností vedl poprvé. Zářil pýchou, když mu vysvětlovala každé vyobrazení, protože o artušovských legendách věděla ještě víc než sám pan Dyce.

„Jsi skutečná umělkyně,“ chválil ji tehdy tatínek a tiskl Louise ruku.

„Jednou vytvořím dílo, na jaké budeš opravdu pyšný.“

Z jeho vroucího úsměvu čísel takový obdiv, že se jí dmula hrdů. „O tom vůbec nepochybuju.“

Jsi teď na mě pyšný? Louise otevřela oči a dotkla se hladké šňůry perel, která jí zdobila hrdlo. Patřivaly tatínkově matce, princezně Louise Sasko-Gothajsko-Altenburské, po níž ji pojmenovali. Matka od něj byla krutě odervána, když mu bylo pět, a její nepřítomnost zanechala v jeho srdci i životě strašnou prázdnotu podobnou té, jakou tatínkova smrt způsobila Louise.

„Byla jste úžasná, Vaše královská Výsosti,“ poblahopřála jí Sybil, načechrala Louise širokou sukni a přivedla ji zpátky k dnešku.

„Její Veličenstvo by si nemohlo přát lepší zástupkyni,“ ujistil ji s dvořanskou vážností lord vrchní komoří, baron Willoughby de Eresby. Lord Norfolk souhlasně přikývl a oba muži se spolu dali tiše do řeči. Královský klenotník a jeho pomocník opodál prohlíželi britskou imperiální korunu, aby se ujistili, že se při obřadu neuvolnil žádný z kamenů. Lord Norfolk o chvíli později doprovodí Louise ke státnímu

kočáru, jímž se vrátí do Buckinghamského paláce, což bude v tento radostný den poslední úsek její cesty.

„Opravdu si myslíte, že jsem si počínala dobře?“ zeptala se Louise, zatímco Sybil urovnávala Královský řád Viktorie a Alberta, pověšený na bílé saténové stužce na Louisině živůtku.

„Ze svého místa jsem viděla, že lordi a členové parlamentu při pohledu na vás žasli, že ano, lady Elyová?“

Starší žena ztuhla, jako kdyby ji přistihli, že z královniny koruny páčí diamant.

„To jsem nepoznala,“ zamumlala a pokračovala v udílení pokynů pážatům.

„Dnes je s ní těžké pořízení,“ zašeptala Louise Sybil.

„S ní je to vždycky těžké.“ Sybil, dcera generála Charlese Greye, soukromého tajemníka Jejího Veličenstva, sloužila jako dvorní dáma, než se provdala za vévodu ze St. Albans. Byla jednou z mála mladých žen, které mamá nepovažovala za příliš indiskrétní a nepropustila je dřív, než se v paláci zorientovaly. Jako jediná mladá dáma také směla Louise příležitostně pomáhat a od popudlivé lady Elyové už toho slyšela dost, aby věděla své. „Na ni nemyslete, myslete na ně.“ Naklonila hlavu k zavřeným dveřím a davu lidí, kteří čekali venku, až se Louise znovu ukáže. „Byla jste úžasná, oni to vědí a dozví se to i Její Veličenstvo. Kdoví, co vás po dnešním úspěchu nechá udělat příště?“

Dveře se otevřely a dovnitř vkráčel pan Disraeli, nový ministerský předseda, jehož krajkový nákrčník se u klop tmavého sametového kabátu třepotal. Kudrnaté vlasy měl nahoře uhlazené pomádou, po stranách ponechané volně a jedna kadeř byla rafinovaně umístěna uprostřed čela. Uklonil se, pak se napřímil a s rozmáchlým gestem vytáhl z vnitřní strany kabátu červenou krabičku na šperky. „Vaše královská Výsosti, všechny jste uchvátila. Dovolte, abych vám předal dárek jako připomínku velkého úspěchu.“

Louise otevřela krabičku a uviděla zlatého motýla s onyxovými očky a tělem nádherně do detailů propracovaným stejně jako křehká zlatá křídla. Byla tak jemně tepaná, že vypadala, jako by mohla skutečně zamávat a vynést motýlka do vzduchu. „Je krásný.“

„Jako je Vaše královská Výsost. Její Veličenstvo na vás bude velice pyšné.“

Lady Elyová nevěřicně zafrkala a Louise krabičku zaklapla. Jak se ta žena opovažuje zkoušet ji před těmito důstojnými muži pokořit? Nebýt matčina neustálého příkladu, nebyla by tak smělá. Louise to nemínila nechat být. Dnešní den byl triumfem Koruny její zásluhou a Sybil měla pravdu, všichni to věděli. „Její Veličenstvo nebylo neschopné otevřít parlament, pane Disraeli. Bylo neochotné.“

Ostrý nádech lady Elyové byl v souladu s užaslymi výrazy barona Willoughbyho de Eresby a lorda Norfolkka.

Pan Disraeli zvrátil hlavu dozadu a rozesmál se.

Z davu podél cesty k Buckinghamskému paláci se ozýval halasný potlesk. Louise lidem mávala a půjčené diamanty, které jí zdobily zápěstí, se na sluníčku blyštěly. Neustále zvednutá a mávající paže ji bolela, ale odmítala ji svěsit. Na rozdíl od matky nechtěla přítomným odepřít slavnostní podívanou, na niž čekali celé hodiny. „Není to skvělé?“

„Úžasné.“ Nějaká holčička s copánky hodila do kočáru rudou růži a Sybil jí zamávala. „Milují vás.“

„Já miluju je.“ Louise poslala vzdušný polibek skupince pánů a ti se chytali za srdce a předstírali, že omdlévají. „Kdybych mohla, budu tohle dělat každý den.“

„Není pravděpodobné, že Její Veličenstvo znovu pověří tak důležitým úkolem někoho neomaleného.“ Lady Elyová seděla úplně strnule. Její světle fialové šaty byly stejně neochotné se pokrčit, jako se čelo odmítalo krabatit. Černý hladký účes hyzdily šediny na spáncích, takže se vytrácel

nejen její smysl pro humor, ale i královské vzezření. „Neměla jste být tak netaktní před panem Disraelim, lordem Willoughbym de Eresby a lordem Norfolkem.“

„Neřekla jsem nic, co už by beztak nevěděli, ne poté, co si mamá v parlamentu už dvakrát stěžovala všem, kdo byli ochotní naslouchat, jak je strašné, že je ubohá křehká vdova nucena obježovat se na veřejnosti. Což je nesmysl. Mamá je v dobré kondici, zdravá jako řípa.“ Pevnější než zdraví byla jen její úporná sebelítost a sklon ke kárání. „Kdyby poslechla Bertieho a jednoduše čas od času projela přes Hyde Park, aby ji poddaní mohli vidět, byla by na tom mnohem lépe. Místo toho dělá z obyčejné projížďky něco tak vysilujícího, jako je pátrání po pramenech Nilu.“

„Drzé děcko,“ zabručela lady Elyová.

Louise upažila a probodla ji tak mrazivým pohledem, že by stačil k popraskání ledu. „Jsem Její královská Výsost princezna Louise a jakékoli názory ohledně mého chování nebo jednání si nechejte pro sebe. Říkám to jasně, *lady* Elyová?“

Lady Elyová semkla ústa do tenké linky a chvíli mlčela, ve svém postavení arogantní, ale s hluboce zakořeněnou úctou vůči těm, komu slouží. „Ano, Vaše královská Výsosti.“

„Co tě to napadlo, říkat o mně hraběti Marshallovi, lordu vrchnímu komořímu a ministerskému předsedovi něco tak ošklivého?“ zeptalo se Její Veličenstvo královna Viktorie přes velký mosazný psací stůl v honosné kruhové místnosti Buckinghamského paláce s názvem Bow Room. Jako obvykle byla zahalena do černé, barvy ostře kontrastující s červeně nalakovanou skříňkou, ležící před ní, a žlutým hedvábím, které zdobilo stěny. U matčina lokte stála Lenchen, Louisina starší sestra, jejíž korpulentní postava vyplňovala v pase vše, čím se švadleně podařilo nastavit hedvábné světle fialové šaty. Potřásala hlavou v matrónském výrazu nesouhlasu. Otevřenými okny k nim v závanec

studeného zimního větříku doléhal hluk davu shromážděného za palácovou branou.

Louise se nepodívala na lady Elyovou, stojící u krbu, v němž nehořel oheň, vedle lady Churchillové, další komorné. Z lady Elyové vyzařovala samolibá spokojenost. Louise sepnula ruce před sebou a pro uklidnění se zhluboka nadechla. Kdyby hněvivě vybuchla nebo lady Elyovou vytahala za uši, nic by tím nezískala. „Byla to jen jedna poznámka v soukromé místnosti uprostřed velkého veřejného triumfu.“

„Byl to drzý komentář od netaktní dívky. Neměla jsem svým ministrům dovolit, aby mě přemluvili pověřit tě otevřením parlamentu.“ Mamá na Louise namířila tlustý prst s prsteny. „Okamžitě těm pánům napíšeš omluvný dopis.“

„Nic takového neudělám. Pan Disraeli můj výkon pochválil a dal mi jako poděkování tohle.“ Ukázala na brož ve tvaru motýla na svém živůtku. Ani s rozevřenými závěsy do této části paláce neproniklo dost slunečního svitu, aby se zlato zalesklo. „Lidem jsem se líbila. Poslouchej, ještě pořád mi provolávají slávu.“

„Jásají kvůli mně.“ Mamá vyškubla pero ze stříbrného kalamáře s jelenem, smočila hrot v křišťálové nádobce s inkoustem a znovu se pustila do nekonečného vyřizování korespondence. Měla v úmyslu vrátit se ke své práci, ale Louise ještě nehodlala odejít.

„Tak vyjdi na balkon a ukaž svým poddaným to, co si tolik přejí vidět.“

„Nejsem zvíře z towerského zvěřince, aby mě okukovali. Jsem královna, která pro svůj lid neúnavně pracuje. Lenchen, zavři okna, hluk mě znervózňuje.“

„Ano, mamá.“ Lenchen stáhla tabulky posuvných oken dolů a uhasila poslední jiskry nadšení z Louisina úžasného dne.

„Nemůžeš se před nimi pořád jen zavírat a očekávat, že zůstaneš královnou.“

„Neříkej mi, co můžu a co nemůžu dělat,“ odsekla mamá. „Tvé oficiální povinnosti skončily, takže se rovnou vrátíme

do Windsoru. Doktor Ellison a doktor Jenner říkali, že jsem příliš křehká, abych snášela hluk a škodlivé výpary města, není-liž pravda, Lenchen?“

„Ano, mamá.“

„Smím ještě den nebo dva zůstat ve městě s Bertiem a Alix v Marlborough House?“ Louise se ještě nechtělo opustit londýnský život a uchýlit se do windsorského mauzolea. „Chtěla bych navštívit muzeum v South Kensingtonu a prohlédnout si nové sochy z Paříže.“

„Ne po tom, jak ses dnes chovala. Je na čase, aby ses naučila neříkat nahlas všechno, co ti prolétne hlavou. Vrať se do svých komnat a připrav se na odjezd.“

„Ano, mamá.“ Louise udělala pukrle, vycouvala z Bow Room a v duchu proklínala svou smělost. Kdyby držela jazyk za zuby, mohlo jí být dovoleno zůstat v Londýně, jenže nebyla ochotná jen tak nečinně přihlížet, jak se její velký triumf rozplývá v nicotu.

„Jak to proběhlo?“ zeptala se Sybil, když se k ní Louise připojila v hlavní chodbě, kde byly v denním světle zřetelně vidět zaprášené stoly a špinavé zdi. Královna jezdila do Buckinghamského paláce s velkou nevolí a zanedbávala péči o něj.

„Mamá odmítla třeba jen vzít na vědomí, co jsem dnes pro ni udělala.“ Louise si obtočila šňůru perel kolem jednoho prstu. „Papá by se nechoval tak krutě.“

Sybil jí chlácholivě položila ruku na rameno. „Já vím.“

Louise jí stiskla prsty v rukavici, cenila si její opory. Mladší bratr Leopold zůstal ve Windsoru se svým učitelem, reverendem Duckworthem, a nebyl tu nikdo jiný, kdo by ji mohl podpořit.

„Lady St. Albansová, váš kočár už přijel,“ oznámil sluha v červené a zlaté livreji, jejíž jas narušovala černá smuteční páska na rukávě.

„Kéž bych mohla zůstat déle, ale musím jet. S Williamem dnes pořádáme večeři pro lordy liberály a všichni se těší, až

se o dnešku něco dozvědí. Nemůžu se dočkat, až jim povím, jak jste byla skvělá.“

„Opravdu?“ Louise ještě v uších zvučela matčina výtky a připadalo jí těžké uvěřit tomu.

„Ovšemže. Nedovolte nikomu, aby vám podsouval jiný názor.“

„Jste moc milá. Tak už jděte. Musíte se věnovat manželovi a svým povinnostem.“

Sybil prošla za sluhou na konec hlavní chodby, kde se zastavila, aby na Louise povzbudivě zamávala, než začne po schodišti ministrů scházet dolů a zmizí z dohledu. Co by za to Louise dala, aby ji mohla následovat, ale nesměla. Mamá jí poručila připravit se na návrat do Windsoru, a kdyby neposlechla, znamenalo by to další výtku nebo štípanec, jak generál Grey říkal nepřekným poznámkám, které mamá rozesílala na listech papíru s černým okrajem. Všichni v královské domácnosti jich měli ve stolech plné zásuvky.

„Jste připravená se převléknout, Vaše královská Výsosti?“ zeptala se garderobiérka Jane s nosem jako knoflík, když Louise vešla do své ložnice. Držela v náruči tmavé šedé šaty a služebnictvo už pilně připravovalo kufry, které se musely odvézt na nádraží Paddington.

Louise při pohledu na zplihlé bezvýrazné šaty ohrnula ret. Nechtělo se jí odložit ty krásné bílé a dívat se, jak je vykážou zpátky do skříně, kde budou tlít vedle družičkovských šatů, které měla na sobě před šesti lety, když se brali Bertie a Alix. „Ne, přineste mi věci na kreslení.“

Louise netušila, kde v tom chaosu jsou, ale potřebovala je, musela se uklidnit skicováním. Zvedla ze stolu vedle sebe sošku svého starého psa Flashe, otáčela jí v rukou a obdivovala, jak Mary Thornycroftová, její učitelka sochařství, vymodelovala před odlitím do bronzu rozevlátou srst. V tu chvíli si přála mít sochařské nářadí a hlínu a pracovat, až ji budou bolet paže a napětí v ní poleví, ale všechno bylo ve Windsoru. Bude muset stačit tužka a papír.

Jane se vrátila s omšelým skicákem v zelené a černé kůži a pouzdrém na tužky ze zlaceného stříbra, na jehož přední straně byly vyryté Louisiny iniciály. Pouzdro jí daroval Leopold k sedmnáctým narozeninám. Poděkovala Jane, rychlými kroky zamířila ven a prošla chodbou ke schodišti ministrů, po němž se chodilo do horních pater. Když už se k němu blížila, otevřely se dveře Beatriciny komnaty a její nejmladší sestra vyšla ven.

„Kam máš namířeno?“ zeptala se a zastoupila jí cestu.

„Do ateliéru.“ Louise se snažila téměř jedenáctiletou sestru obejít, ale Beatrice hbitě proklouzla před ni, až se široká sukně krátkých šatů u jejích nohou rozhoupala. Přes ramena jí splývaly husté světlé kadeře stáhnuté černou stužkou, aby jí nepadaly do obličeje.

„Tam nahoře je to samý prach a špína.“ Znechuceně nakrčila nos. Louise před čtyřmi lety vytvořila pro mamá sošku, v níž zachytila sestřin nevinný výraz a kulatá líčka, ale teď už se ta podoba vytrácela. Léta izolace s matčíným smutkem a ustavičné rozmazlování způsobily, že ze sladké holčičky vyrůstala zatrpklá dívka. „Co na to řekne mamá, když si zničíš šaty?“

„Bude mít radost, protože nesnáší všechny barvy kromě černé.“ Louise prošla kolem Beatrice a vystoupala po schodišti ke světlem zalitému ateliéru v nejhořejším podlaží. Navzdory letitému zanedbávání tam byl vzduch prosycen výraznou vůní olejových barev, terpentýnu a lněného oleje. Louise se zhluboka nadechla, zaplavena vzpomínkami na odpolední lekce se sourozenci a tatínkem. Kdykoli mu to časový plán dovolil, papá tam s nimi pracoval, radil jim, jak vést tahy štětcem nebo uhlem, vždycky chválil jejich úsilí a nikdy je nesrážel. Podporoval jejich zájmy, Lenchen najal učitele akvarelové malby a pro Louise sochařského mistra. Tehdy byl život plný možností, ty ale zemřely spolu s ním.

Louise si otřela štiplavé slzy z koutků očí. Na pláč nebyl čas, pokud si přála kreslit, a to musela. Jestli se teď

neuklidní, bude se ve vlaku do Windsoru vztekat nebo se pohádá s Lenchen.

Přitáhla si stoličku k velkým oknům s výhledem na město, posadila se a položila si skicák do klína, jak to udělala asi tak stokrát při únavných veřejných vycházkách nebo v matčiných nudných přijímacích pokojích. Hbitými tahy tužky ze zlaceného stříbra zachycovala kouř linoucí se ze stovek komínů, lidí, koně a vozy pohybující se v přeplněných ulicích. Čím rychleji vytvořila obrysy výjevu, tím víc jí prostupoval klid, jako když se po zemi sune stín. Tady nahoře šlo jen o umění, o nic jiného. Nezáleželo na parlamentu či matce, dokonce ani na zítřku.

Pracovala tak dlouho, až se v oknech začala objevovat slabá světla a Big Ben ohlásil, že je skoro čas odjet na nádraží. Zavřela skicák, nerada ho odkládala. Dnešní lesk a pompa tvořily krátký oddech od nekonečných dní, kdy se ploužila za matkou jako dobře vycvičený kokršpaněl, který často schytá pár kopanců.

Dotkla se perel. *Papá, ty bys ze mě nedělal tak bezvýznamnou osobu.*

Našel by pro ni životní poslání, tak jako ho našel pro starší sestru Alici sňatkem s hesenským velkovévodou nebo pro nejstarší sestru Vicky, pruskou korunní princeznu. Louise se netoužila provdat do ciziny a tatínek by ji do takového svazku nenutil, ale nenechal by ji ani utápět se v této nevýrazné existenci.

Odepnula sponu ve tvaru motýlka a prstem umazaným tužkou přejela po obrysu jemných zlatých křídel. Nikdo ze Sněmovny lordů a Dolní sněmovny si o ní nemyslel, že je drzá a netaktní, považovali ji za důležitou a hodnou úcty a pozornosti. Sybil měla pravdu, to, co se dnes stalo, jí už nikdo nevezme, a nic jí nezabrání v tom, aby se to odehrálo znovu. Bude víc než pouhá figurka ve stínu panovnice, úspěšná žena s vlastním životem, i když teď netuší, jak by toho mohla dosáhnout.

Kapitola druhá

Mrzí mě vidět všechny ty potíže a úzkost... trochu mi to připomíná Louise. V něčem je velice chytrá – a na rozdíl od drahé Lenchen má každopádně skvělý vkus a velký talent pro umění, je ale velice zvláštní, strašně rozporuplná a velmi nerozvážná, takže často zlobí.

KRÁLOVNA VIKTORIE SVÉ DCEŘI
PRUSKÉ KORUNNÍ PRINCEZNĚ

hrad Windsor, únor 1868

„**P**an Rearden, poslanec z Athlone, hodlá v parlamentu přednést k úvaze, zda má vláda s ohledem na zdraví, pohodlí a klid Jejího Veličenstva a v zájmu královské rodiny a poddaných Jejího Veličenstva v celé říši královně navrhnout, aby abdikovala ve prospěch Jeho královské Výsosti prince z Walesu, nebo předložit návrh zákona za účelem zřízení regentství pro Jejich královské Výsosti prince a princeznu z Walesu, aby byly plněny povinnosti vladaře vyžadované za nepřítomnosti Jejího Veličenstva v metropoli v průběhu předchozích sedmi let,“ četla lady Churchillová z *Morning Advertiseru* matce a jejím společnicím, sedícím ve východní windsorské zahradě. Lady Churchillová byla v černých šatech podobných těm, které na sobě měly mamá a lady Elyová, a ostatní ženy zvolily barvu polosmutku, šedou nebo světle fialovou, takže celá skupina vypadala, jako by se na trávník sneslo hejno vran.

V tichu, které se po přečtení článku rozhostilo, začalo být zurčení vody z leknínové fontány nepříjemně hlasité. Dokonce i mamá přestala psát a výraz lady Elyové působil ještě upjatěji než obvykle. Louise zůstala s hlavou skloněnou nad skicákem a prakticky se dusila nevysloveným *Já to říkala*.

„Parlament si netroufne sesadit mě z trůnu. Je to jen hrstka štváčů, odhodlaných týrat ubohou bezmocnou vdovu.“ Mamá pohladila hlavu svého psa Sharpa, černé kolie. Nepřipouštěla si, že se mezi některými členy parlamentu šíří nebezpečné protimonarchistické nálady, stejně jako nevnímala pronikavý chlad, v němž se všichni ostatní třásli zimou. Mexičtí revolucionáři přitom v loňském roce bez dlouhého rozmýšlení popravili císaře Maxmiliána a ve Francii se už zase schylovalo k revoluci, takže od ní bylo bláznovství myslet si, že se to tady stát nemůže.

„Přijala by Jeho královská Výsost za takových okolností trůn?“ zeptala se lady Caroline Lytteltonová šepem Louise, vedle níž seděla na kamenné lavičce a kreslila. Světlovláska s kulatým obličejem měla k devatenáctileté Louise věkově blízko a byla dvorní dámou pouhých šest měsíců, než ji požádal o ruku lord Cavendish a ona nabídku k sňatku přijala. Mamá zdráhavě akceptovala, že ji lady Lytteltonová brzy opustí, jako vždy mrzutá, že si někdo zvolil vlastní život a budoucnost místo otrocké oddanosti vůči ní.

„Kdyby to zabránilo revoluci, Bertie by po tom skočil a mnozí by mu k vzestupu pomohli.“ Louise propletla prsty a prudce zvedla ruce, jako když čeledín vyzvedává jezdce do sedla. Lady Lytteltonová se zasmála a narušila tím poklidný rytmus čtení lady Churchillové.

„Lady Lytteltonová, jelikož vaše služba dosud neskončila, budete se až do posledního dne chovat s náležitou slušností,“ pokárala ji mamá přes psací stůl postavený na šterkovy chodníček mezi tvarovanými keři. Sharp se rozběhl po trávniku za nějakým ptáčkem.

„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Lady Lytteltonová a Louise na sebe otráveně pohlédly a obě se zase pustily do kreslení.

Kdyby mamá mohla, nařídila by i ptákům, aby přestali zpívat. Lady Lytteltonová se aspoň může zabývat plány ohledně svatby a své budoucnosti. Louise potlačila závist a rozmázla na papíře čáru nakreslenou tlustší tužkou, aby vytvořila dojem stínu u cimbuří a gotických oken, zdobících východní křídlo hradu Windsor. V lezavém chladu stěží udržela tužku v prstech navlečených v rukavici, ale odmítala zanechat kreslení a snášet nudu, při níž Lenchen stojící vedle mamá málem usínala.

„Louise, pomoz Lenchen s přípravou mých dopisů,“ nařídila jí mamá. „Je zřejmé, že potřebuješ víc činnosti a méně lelkování.“

Louise zavřela skicák a vzala od nažloutle bledé Lenchen dopisy, obálky a pečetící vosk.

„Kdybys řádně plnila své povinnosti, místo aby tě o to museli ustavičně žádat, nebyla bych tady, ale doma se svými dětmi,“ zasyčela Lenchen.

„Kdybys trvala na tom, že zůstaneš doma, místo abys pokorně dělala všechno, co ti řeknou, mohla bys tam být.“ Louise sestře vyšklubla obálky z ruky a Lady Lytteltonová pokračovala ve skicování a předstírala, že královskou rozmlíšku neslyšela.

Lenchen se nazlobeně vrátila k mamá, Louise zběžně přečetla obsah dopisů pro Alici a Vicky a vložila je do obálek. Nemohla si nevšimnout, že o jejím úspěchu před parlamentem je v nich jen krátká zmínka. Jeden z nejdůležitějších dnů v Louisině životě si zasloužil pouhých pár slov, zatímco o londýnském zápachu a davech lidí byly popsány celé strany.

„Dostala jsem pěkný dopis od vévody z Argyllu o jeho synovi lordu Lorneovi,“ oznámila mamá, zatímco se Louise úporně snažila nahřát pečetící vosk nad svíčkou, kterou Lenchen postavila vedle ní. Mamá si ošklivila teplo,

přesvědčená, že posilující chlad je to nejlepší pro zdraví její i ostatních. I v nejstudenějších dnech všechny nutila chodit ven a uvnitř dovolila rozdělat v krbech jen malý oheň, který nedokázal zmírnit všudypřítomný chlad. „Markýz z Lorne zaujal místo v Dolní sněmovně jako zástupce labouristů z Argyllshireu. Okouzlující mladý muž, nemyslíš, Louise?“

„Těžko říct, neznám ho dost dobře.“ Louise vtiskla královskou pečeť do horkého vosku. „Určitě je lepší než ti staří němečtí zchudlí princové, s nimiž jsem se setkala před dvěma lety.“

„Na tom se shodneme,“ ušklíbla se mamá, lhotejná k Lencheninu pobouřenému zajíknutí, jedinému projevu, jakým si troufla vystoupit na obranu svého manžela. Jediným doporučením prince Kristiána Šlesvicko-Holštýnského jako chotě pro Lenchen byl nedostatek jeho peněz a povinností a ochota žít v Anglii, aby mohla Lenchen zůstat v matčiných službách. Louise bude žádat něco lepšího, až nadejde čas, aby se provdala, a hodlala to odkládat co nejdéle, neochotná vyměnit panovačnou matku za náročného manžela.

„Lord Lorne je velký obdivovatel umění,“ dodala mamá. „Kéž bys raději rozvíjela svůj talent se štětcem místo sochaření. Tohle umění je výsadou mužů, nejsem si ani trochu jistá, zda je pro princeznu vhodné. Pomýšlím na to, že ukončím tvé lekce s paní Thornycroftovou a znovu najmu pana Corboulda, aby ti pomohl zdokonalit se v olejomalbě.“

Louisina ruka s bronzovým pečetidlem nad voskem znehybněla, zaplavovala ji panika. Ze všech vyjadřovacích prostředků, jaké ovládla, jí nic nepřinášelo tolik radosti a klidu jako sochařství. Pohyby rukou a naprosté soustředění smyslu jí pomáhaly překonat žal nad ztrátou tatínka. Když se zabrala do práce, mívala pocit, že se na ni dívá, a kdyby se otočila, možná by zahlédla, jak za ní stojí. Jeho přítomnost byla samozřejmě iluzí, ale sochy ani práce nikoli. Byly

opravdové a patřily jenom jí. Přijít o ně by znamenalo přetrhnutí křehkého pouta se světem, který znala, než papá umřel, světem, v němž byla oceňována a povzbuzována, aby věřila, že její život bude mít jednou víc smyslu a účelu než být matčinou osobní sekretářkou. „Papá si nemyslel, že je sochařství výsadou mužů a pro mě nevhodné. Vždycky mě v něm podporoval. V době, kdy se setkával s otcem paní Thornycroftové, ho napadlo, že by ji mohl zaměstnat jako mou učitelku, a umožnil ti objevit skvělou a nadanou sochařku.“

Ve všech královských rezidencích bylo plno Maryiných soch a sošek koní, psů, Louise, jejích sourozenců a tatínka, ale její postavení nebylo o nic jistější než kohokoli jiného z královského služebnictva. Walter Stirling o tom skýtal důkaz. Nezáleželo na tom, kolik toho mladý učitel udělal, aby pomohl Leopoldovi a povzbuzoval jej, nezáleželo ani na tom, jak moc ho má Leopold rád. Walter se mamá znelíbil a byl propuštěn, a Louise ke své hanbě provinile uznávala, že v té politováníhodné situaci sehrála nemalou roli.

„Pro drahého papá bylo sochařství oblíbený druh umění,“ přemítala mamá. „Říkal, že dokáže pochopit toho sochaře v bajce, který snažně prosil bohy, aby nechali jeho výtvor sestoupit z podstavce.“ V matčiných očích se zaleskly slzy. „Pokaždé, když se podívám na jeho bustu od paní Thornycroftové, přeju si totéž.“

Mamá hřbetem ruky potlačila vzlyk a lady Elyová jí podala kapesník s černým okrajem. Louise zaujala stejně soucitný požadovaný postoj jako ostatní, ale téměř slyšela jejich tiché podráždění. Tatínek jí chyběl stejně jako ostatním, ale šest předchozích let už její bolest zmírnilo. Mamá se žal natolik líbil, že se ho nechtěla vzdát.

Osušila si hedvábným kapesníkem oči a podala ho lady Churchillové. „Můžeš lekce brát dál, protože by si to papá přál, ale pokud se bude opakovat to nestoudné chování, jaké jsi předvedla v převlékárně, ukončím je.“

„Ano, mamá.“

Ta soška je vymodelována opravdu obdivuhodně a rozhodně Ti radím brát dál lekce od paní Thornycroftové, protože máš skutečně velký talent a jednoho dne by z Tebe mohla být významná sochařka.

PRINC Z WALESU PRINCEZNĚ LOUISE

„Moc se vám povedla,“ pochválila Mary Thornycroftová Louisinu bustu Arthura, jejího mladšího bratra. Hradní atelier ve Windsoru v pozdním odpoledni zalévalo světlo, které šedé hlíně propůjčovalo světle žlutý nádech. Louise s Maryinou pomocí zúžila kořen Arthurova nosu, aby podoba víc odpovídala skutečnosti. „Nechám ji poslat do Londýna a udělat podle ní sochu z mramoru.“

„Kéž bych to uměla udělat pořádně, ale když mě budete dál učit, časem to zvládnou.“

„Obávám se, že jste dosáhla úrovně, na níž vás toho víc nenaučím.“ Mary sundala bavlněnou zástěru z tmavě šedých šatů, jimiž v souladu s matčinými pravidly dodržovala polo-smutek. Ve vzduchu se vznášela slabá vůně její růžové vody.

„To není možné.“ Louise si v keramické míse opláchla z rukou hlínu, znepokojená Maryinou poznámkou. „Jste dcera sochaře, manželka sochaře, umělkyně, která v pouhých čtyřiaadvaceti letech vystavovala svoje díla v Královské akademii. Určitě je toho víc, co mi můžete předat ze svých zkušeností.“

„Jsou lepší sochaři než já, kteří vás mohou učit.“ Mary podala Louise ručník. „Musím také zohlednit svou práci. Její Veličenstvo královna je velice náročná mecenáška.“

„A taky vás potřebují děti.“ Pět dětí a manžel, jehož sochařská kariéra nedosáhla tak vysoko jako manželčina, ale podporoval ji, protože jim zajišťovala obživu. Louise si otřela

prsty do sucha. Den, jehož se tak dlouho bála, byl najednou až moc blízko. „Mamá ráno pohrozila, že ukončí vaše lekce.“

„Možná má s vámi Její Veličenstvo nějaké lepší úmysly.“ Mary objala dlaněmi Louisin obličej. Její dlouhé prsty byly drsné a mozolnaté po letech práce s kamenem a hlinou. Prohlížela si Louise se stejnou mateřskou náklonností, jakou jí kdysi projevovala guvernanka lady Sarah Lytteltonová. Mary v sobě měla vše, co by si Louise marně přála nalézt u matky. „Po naší poslední lekci jsem s Jejím Veličenstvem mluvila o možnosti přihlásit vás na Národní školu umění.“

Louise sebou trhla. „Opravdu?“

„Ano. Pověděla jsem jí, že jste stejně nadaná jako princ Albert a že pan Millais, pan Boehm a další význační pánové v této škole z vás mohou udělat prvotřídní sochařku.“

„Co na to odpověděla?“ Louise s nadějným očekáváním zkroutila ručník.

„Řekla, že o tom bude uvažovat.“

Louise hodila ručník na stůl. „To znamená, že se nad tím ještě ani nezamyslela. Se mnou o tom každopádně nemluvila.“

„Buďte trpělivá, Louise. Dokud nezačnete pracovat s kamenem, nevíte, jakou podobu z něj vytěžíte. Tohle není jiné.“

„Mamá není tak tvárná jako mramor.“

„Ale není ani tak tvrdá. Dejte jí čas. Věřím, že vás Její Veličenstvo překvapí.“

Louise nastrkala špachtle, dláta a špičáky do kapes koženého zavazovacího pouzdra na náradí. „Jste přespříliš optimistická.“

„Pro umělce je nezbytné mít tento přístup. Musíte o něj usilovat, pokud doufáte, že v tomto tvrdém odvětví uspějete. Proher je mnohem víc než odměn.“

„Není pravděpodobné, že budu mít šanci uspět. Mamá by sklátila mrtvice, kdybych se opovážila soutěžit s profesionály. Stoly s dárky při rodinných oslavách narozenin jsou jediná místa, kde smím svoje výtvary vystavovat.“

„To by se mohlo změnit, pokud najdeme způsob, jak Její Veličenstvo přemluvit, aby vás přihlásilo ke studiu. Škola bude brát jako poctu, že mohou učit členku královské rodiny.“

Louise pomalu otáčela sochařským kruhem, na němž stála Arthurova busta. Místo řecké róby měl na sobě armádní uniformu, klasické ztvárnění jí připadalo nevhodné pro téměř osmnáctiletého mladého muže posedlého službou v armádě. Arthur byl na Královské vojenské akademii ve Woolwichi, plnil si svůj sen. Je možné, že bude i jí dovoleno jít za tím, o čem sní? „Nechci, aby si mysleli, že jsem znuděná princezna, která se potřebuje zabavit, ale aby ve mně viděli skutečnou umělkyni.“

Mary jí chlácholivě položila ruce na ramena. „Až vás přijmou, můžete dokázat, že si své místo zasloužíte, ale nejdříve vás tam musíme dostat.“

Jídelnou z dubového dřeva se neslo klepání a otírání lžic o strany talířů s polévkou. Na večeři se k nim připojili lady Churchillová, lady Elyová a generál Grey a jedinou přátelnou konverzaci tvořilo odkašlávání a poznámky o počasí.

Louise pro jednu vítala ticho. Vyhlídka na školu přece jen mírnila stísněnost z Maryina odchodu a novou naději neutlumila ani nutnost pomáhat matce s nudnými vladařskými záležitostmi. Louise sepisovala sdělení pro ministry a zahraniční hodnostáře a představovala si přitom, že bude chodit na výuku a procvičovat se v nových technikách. Při oblékání k večeři přemítala, co by se mohla naučit od profesorů a dalších studentů. Budou diskutovat o nových směrech, o svých oblíbených mistrech a dílech, sdílet zkušenosti s novými technikami a možná i soupeřit o místa na výstavě Královské akademie.

Mamá odložila lžici a sluhové hbitě odnášeli ze stolu zpola vyjedené talíře pórkové polévky a na jejich místo

kladli talíře s filé z mořského jazyka à la Maréchale. Princ Kristián tiše reptal, že nesměl dojíst polévku. Seděl proti své manželce, oba po boku mamá, která se v čele stolu s chutí pustila do dalšího chodu. Princovi bylo sedmatřicet let, ale kvůli ustupující linii vlasů a setrvalé znuděnosti vypadal mnohem starší. Život ve Šlesvicko-Holštýnsku pro něj musel být příšerně jednotvárný, když dobrovolně vyměnil tamní nudu za zdejší bezúčelnost, což Lenchen dovolila, protože si to mamá přála.

Tohle nebude můj osud. Louise musela najít způsob jak mamá přesvědčit, aby ji poslala do Národní školy umění.

„Napsal mi Arthur.“ Leopold sedící u stolu proti Louise narušil tísňivé cinkání příborů o porcelán. Bylo mu téměř patnáct let, měl hladký obličej a tělo tak štíhlé, že by ho snad odfoukl vítr. Mamá mu nedovolila dívat se na Louise z galerie pro návštěvy v obavách, že by se mohl přespříliš unavit a začít znovu krváčet. Ještě se úplně nezotavil poté, co se to stalo naposledy. Zůstal téměř dva měsíce upoutaný na lůžko a měl dosud slabé jedno koleno. „Chce se přestěhovat do kasáren, místo aby bydlel u majora Elphinstonea v Ranger's House. Upevní se tím jeho soudržnost s plukem.“

„Vyloučeno.“ Mamá podala kousek jídla Sharpovi, trpělivě sedícímu u její židle. „Nedopustím, aby mladého nevinného muže zkazil hanebný vliv armády. Bertieho nemravnost v kasárnách zabila drahého papá. Představte si, co by mohl Arthurův úpadek způsobit mně. Velmi mě sužuje, že se moje děti svým jednáním staví proti hodnotám, které jim vštěpoval drahý papá, a zahazují se s lidmi s tak obhroublými pudy.“

„Leopold a Arthur jsou jiní než Bertie.“ Louise si vyměnila podrážděný pohled s Leopoldem, unavovalo ji neustále slyšet o hrozném Bertieho přečinu s herečkou Nellie Clifdenovou v době, kdy sloužil u Irské gardy, a o tom, jak tatínkovi přivodil smrtelný břišní tyfus. Papá přitom nezemřel na tyfus, zabilo ho něco neblahého, co v jeho břicho hnísalo celé

roky. Louise si to nechala pro sebe, stejně zmožená tímto hovorem, jako ji zmáhaly černé šaty, tlumené hlasy a všudypřítomná stísněnost. Bezděky ji také napadlo, zda matčino bědování ohledně slabin svých dětí za jejich zády neplatí i pro ni.

„Nebudeme probírat temperament a pokušení mladých mužů.“ Mamá ukázala kývnutím hlavy na Beatrice. „Pro Bejby to není vhodná konverzace.“

„Nejsem dítě,“ namítla Beatrice, popuzená, že je jí odpřena jiskrnější diskuse než řeči o počasí. Mamá udržovala u večere mdlý hovor, odhodlána nedopustit, aby Beatrice lákalo mít jednou manžela, vlastní domov a děti, místo aby dělala společníci stárnoucí matce, což byla role, jakou jí královna určila.

„Rád bych Arthura navštívil a díval se na jeho výcvik,“ naléhal Leopold.

„Mohlo by tě to příliš rozrušit, zvláště kdyby stříleli z pušek nebo děl. Kdykoli ty výbuchy slyším, mám z toho nervy nadranc.“

„Pár dní by neuškodilo,“ navrhla zlehka Louise ve snaze uvolnit houstnoucí mrazivé napětí. Atmosféra ochladla ještě víc.

„Pár dní by mohlo napáchat velké škody,“ trvala mamá na svém. „Mohl by se na cvičišti poranit a začít zase krvácet. To nedovolím.“

„Zajímá někoho, co chci já?“ Leopold udeřil pěstí do stolu, až talíře zařinčely. Všichni na něj zírali s vykulenýma očima, překvapení, že se u večere konečně děje něco zajímavého. „Potřebuju nějakou činnost, smysl života, budoucnost.“

„Jestli se budeš rozčilovat, podlomíš si zdraví a nebudeš mít žádnou budoucnost. Okamžitě se vrať do svého pokoje a přemýšlej o tom.“ Matčin nevraživý pohled ukončil diskusi.

Leopold odhodil ubrousek, popadl svou hůlku se zlatou rukojetí, stojící za opěradlem židle, a vstal. Tvrdé klepání hrotu o podlahu svědčilo o jeho hněvu.

„Louise, víckrát nebudeš povzbuzovat Leopolda, aby se vystavoval nebezpečí, a nebudeš mi odporovat. Jako devítinásobná matka vím nejlépe, co je pro děti nejvhodnější.“

„Ano, mamá.“ U stolu se rozhostilo ticho, zbytky ryby byly odneseny a jako další chod přinesli krokety po milánsku. Zatímco se ostatní ládovali, Louise svou porci postrkovala po talíři. Pokud mamá nedovolí Leopoldovi strávit pár dní s Arthurem ve Woolwichi, nebude ochotná posílat Louise každý týden na lekce do South Kensingtonu. Mamá byla neoblomná a hned tak něco nepovolila.

Díkybohu se rozhodla odebrat se hned po večeři do svých komnat. V praskání neochotně zapáleného krbu v přijímacím pokoji bylo téměř slyšet, jak si dvorní dámy a generál Grey oddechli. Jakmile získali volnost, Louise se propletla řadou chodeb a průchodů ke kužárně v nejdlehlších prostorách hradu Windsor. V místnosti vyhrazené mužům se nevyskytovaly matčiny oblíbené tretky a bylo to jedno z mála míst, kde si Louise mohla potají zapálit cigaretu.

Dnes večer ale ve vzduchu poblíž kužárny nevisela vůně doutníků prince Kristiána, ale kořeněné aroma tureckého tabáku.

„Bertie! Nečekala jsem, že se s tebou uvidím.“ Louise vběhla dovnitř a sevřela nejstaršího bratra v náručí. „Ví mamá, že jsi tady?“

„Chtěla se vidět s Alix, tak jsem se s ní pozdravil a nechal u ní manželku.“ Bertie se vyprostil z jejího objetí. Z cigarety mezi tenkými rty se mu linul kouř kolem hlavy se světle hnědými vlasy. Byl podsaditý a v pase zaoblený, s krátkými vousy lemujícími jemnou čelist. „Nejspíš jí chce udělat kázání o tom, aby si neužívala života, pokud čeká další dítě. Bože chraň, aby to ta stará rašple nechala být. Můj hošík je v pořádku.“

Mamá dosud vyčítala Bertiemu a Alix, že jejich prvorozený syn přišel na svět předčasně, přesvědčená, že Alix slehla

v sedmém měsíci kvůli jejich bohatému společenskému životu.

„Když si mamá něco vezme do hlavy, je těžké vyvrátit jí to. Proto tvrdí, že je slabá a churavá a chce prostě umřít.“ Louise vsunula mezi rty cigaretu a nechala si ji od bratra zapálit. Při prvním opojném doušku štiplavého kouře vzdychla.

Bertie zaklapl tabatěrku a zanechal ji pro ni spolu se sirkami v rohu stolu. „Jeden by myslel, že tak vynalézavá žena jako ty v tomhle mauzoleu najde ústraní, kde by si mohla procvičit plíce.“

„Sluhové kouří u stájí a jsou tak hodní, že mi dovolí se k nim připojit, ale dnes večer je moc velká zima.“

„Nedopusť, aby se o těch výpravách dozvěděla Lenchen, nebo ti to zatrhnou.“

„S Lenchen si nemusíš dělat starosti, spíš si pohlídej Beatrice,“ varoval ji Leopold, který právě vešel do místnosti lehkými kroky, kontrastujícími s dupáním nejstaršího bratra. „Je hrozně rozmazlená a mnohem větší intrikánka.“

Bertie oklepal popel z cigarety do křišťálového popelníku. „Kdyby někdo před lety vysvětlil našemu papá, co je coitus interruptus, mohli jsme té malé ďáblice být ušetřeni.“

„Takhle se vyhýbáš komplikacím se svými milenkami?“ zeptala se troufale Louise.

„No tak, vy dva!“ Leopoldovy bledé tváře zrudly a kruhy pod jeho očima ještě víc ztemněly.

„Jednou mi za ten moudrý postřeh poděkuješ.“ Bertie se sklonil ke kulečnickovému stolu a řetízek jeho hodinek se o něj otřel, když Źukl tágem do koule a poslal ji k jiné, červené.

„Děkuju za nejzlobnější konverzaci, jakou jsem si za celou věčnost užil.“ Leopold si radostně promnul ruce. „Nejsem tak prudrní nebo nevinný, jak se mamá domnívá.“

„To není ani naše drahá sestra.“ Bertie podal tágo Leopoldovi a pobídl bratra, ať se zapojí do hry. „Nejspíš toho ví ještě víc než ty.“

„Pochybuju.“

Bertie a Louise na sebe nejistě pohlédli a mlčky se rozhodli mladšího bratra nešokovat. Každý polibek a ukradená chvilka s Walterem provázelo nebezpečí z odhalení a Louise si zvykla žádat o radu Bertieho. Sestře Alici, k níž měla nejblíž a která žila v Hesensku, se o tom bála psát, protože hrozilo, že by mamá mohla jejich dopisy číst. Utěšoval ji tedy Bertie a poté, co byl Walter propuštěn, mírnil Louisiny výčitky svědomí. Byl to jen takový pošetilý dívčí románek, nejkrásnější léto jejího života.

Leopold zlehka ťukl do koule, která se líně odkutálela.

Bertie se zasmál. „Zlepšuješ se.“

„Těžko můžu rozvíjet své sportovní vlohy, když se mnou mamá jedná jak s porcelánovou panenkou.“ Leopold podal tágo Louise, posadil se na hnědou koženou pohovku a hůlku položil vedle sebe. Trochu se mu přitom vytáhly kalhoty a odhalily ovázané koleno. „Dusí mě.“

„Najdeš způsob jak se z tohoto kláštera dostat ven. Oba vyváznete.“ Bertie se podíval na Louise a jeho rošťácké modré oči náhle zvážněly. „Nejste jako Lenchen nebo Beatrice. Máte až moc velkou kuráž, aby vás měla pořád pod palcem.“

„Jsem moc churavý, nedokážu to.“ Leopold vzdychl. „Ale Loosy v útěku nic nezabrání.“

„Kromě mamá,“ řekla Louise. „Drží se nás jako klíště.“

„Vůči tobě je překvapivě shovívavá.“ Bertie potřel křídou špičku tága. „Jako by pro tvou svěhlavou nezbednost měla pochopení.“

„Jestli si to myslíš, nejspíš sis dopřál až moc tohohle.“ Louise vdechla cigaretový kouř.

„Má pravdu, vždycky zíráme, kolik ti toho projde,“ potvrdil Leopold. „Nedivil bych se, kdybys po otevření parlamentu měla v plánu něco dalšího, co by nám ostatním nikdy nedovolila.“

„Třeba manželství?“ Bertie na Louise povytáhl obočí.

„Bože chraň.“ Byla zvědavá a těšilo by ji oddávat se dalším radovánkám podobným tomu, co před třemi lety prožila s Walterem, ale na sňatek ještě nebyla připravená. „Zrovna ty přece víš, že manželství neznamená svobodu.“ Bertie a Alix měli vlastní domácnost v Marlborough House, kde pořádali plesy a večírky, jichž se Louise nesměla účastnit, ale i jejich životy byly vydány na milost matčiným náladám a vrtochům.

Leopold se předklonil a opřel lokty o kolena. „Co je podle tebe svoboda, Loosy?“

Louise dlouze popotáhla z cigarety a zvažovala, jestli má něco říct nebo radši ne, ale pokud jí někdo mohl pomoci, byli to právě tihle dva. Věděla, že má-li mít naději na úspěch, bude potřebovat každého spojence, jehož získá.

Bertie a Leopold pozorně poslouchali, když jim vysvětlovala své plány ohledně Národní školy umění.

„To tu ještě nebylo, aby někdo z královské rodiny chodil do veřejné školy,“ poznamenal Leopold.

Bertie se opřel o stůl. „Trochu plebejské chodit mezi obyčejné lidi, když ti sem můžou povolat kteréhokoli učitele chceš.“

„Do tohoto mauzolea, kde nápady chřadnou a skomírají nedostatkem života?“ Louise típla cigaretu v křišťálovém popelníku. „Chci poznat nové techniky a energii, přátelit se s lidmi v mém věku, kteří chápou, že umění není pouhé hobby, ale něco, co musím dělat, nebo se zblázním.“

Bertie pokrčil rameny a vrátil se ke hře. „Tomu tak docela nerozumím, ale chápu, že té bábě potřebuješ utéct. Udělám vše, co bude v mých silách, abych ti pomohl.“

Louise si z jeho pouzdra vybrala další cigaretu. „Věděla jsem, že mi pomůžeš.“

„Jak ji přesvědčíte?“ zeptal se Leopold. „Představa, že chci navštívit Arthura, ji úplně pobouřila. Nedovolí ti, abys jezdila do Londýna a spolčila se s lůzou.“

„Nevím.“ Louise si zapálila cigaretu a zamávala sirkou, aby ji uhasila. „Jak říct pomazané královně, ženě vyvolené bohem, co má dělat?“

„Přesvědčit ji, že je to její nápad,“ navrhl Bertie.

„Nemám talent na to, abych mamá lichotila.“

Bertie na ni namířil tágo, dnes večer stejně vážný jako tenkrát, když jí radil, aby Leopoldovi neříkala o vztahu s Walterem. „Tak najdi někoho, kdo to umí.“

Kapitola třetí

Jsem plná úzkosti, mám spoustu starostí a práce a Lenchen mi hrozně chybí, protože nemohu mluvit à coeur ouvert s Louise (přestože se velice snaží). Není však rozvážná a má značný sklon předkládat mi věci v jiném světle.

KRÁLOVNA VIKTORIE SVÉ DCEŘI
PRUSKÉ KORUNNÍ PRINCEZNĚ

hrad Windsor, březen 1868

Louise, mamá a Lenchen tiše pracovaly v matčině pracovně. Studený větřík vanoucí otevřeným oknem čechral zlaté střípce na červených brokátových závěsech a v místnosti vládl chlad jako v hrobě. Lenchen se ztuhlými prsty snažila uchopit mosazný klíček a odemknout červeně nalakovanou skříňku na matčině psacím stole. Královně bylo lhostejné, že se jim před ústy sráží dech, odmítala zavřít okna nebo zapálit oheň v krbu, protože ji chlad těšil. Louise netušila, jak je možné, že knoty ve svíčkách nezmrznou, a děkovala nebesům za spoustu vrstev oblečení, které ji chránilo před matčinou fanatickou potřebou studeného posilujícího vzduchu.

Pomáhaly celé dopoledne s matčinou korespondencí a oficiálními listinami a Louise pilně plnila svou povinnost s nadějí, že si tím vyslouží matčinu přízeň. Od poslední lekce s Mary uplynul týden, o navštěvování školy nepadla ani zmínka a Louise si to téma netroufala nadnést. Nemohla

to udělat, dokud nezíská pár dalších spojenců a trochu víc jistoty ohledně matčina názoru, ale musela si pospíšet. V dubnu začínal jarní semestr.

„Chci dát lady Lytteltonové svatební dar,“ oznámila mamá a postrčila si brýle posazené na nose. „Diamantovou brož a sto liber.“

„Je u nás teprve šest měsíců,“ namítla Lenchen.

„Je to mladá přelétavá žena, ale slouží mi dobře. A matka ženicha Billa je nemocná.“

„Matka toho ochmelky?“ zeptala se Lenchen.

„Není ochmelka. Pije whisky jen k léčebným účelům. Nařídila jsem doktoru Jennerovi, aby jeho matku navštívil na moje náklady. Prosím dohlédni na to, aby měl vše, co potřebuje k jejímu ošetření.“

„Ano, mamá,“ odpověděla Lenchen a otevřela dopis. „Lady Stanleyová nás zve na čajový dýchánek na děkanství Westminsterského opatství. Chce nás představit řadě významných spisovatelů a umělců včetně pana Thomase Carlylea, historika, a pana Edgara Boehma, sochaře.“

Louise zbystřila pozornost. Pan Boehm byl jedním ze sochařů, o nichž se Mary zmínila, a Louise strávila předchozí týden studiem jeho děl. „Setkat se s tak významnými muži je skvělé a pomysli, jak velkého přínosu můžeš s malým úsilím dosáhnout. Cesta v královském kočáře z nádraží Paddington k Westminsterskému děkanství umlčí stížnosti pana Reardena, že tě v Londýně není vidět,“ nadnesla zlehka Louise. Mamá nepovažovala neúspěšnou žádost o abdikaci v Dolní sněmovně za důležitou, ale ostatním dělala starosti. Vicky vytrvale posílala Louise dopisy o tom, jak je nezbytné přesvědčovat mamá, aby se ukazovala na veřejnosti. Bylo to jako nutit mezka, aby scházel po kamenité stezce, kudy nechce jít, ale musela se snažit. „Nebude to nic náročného a vysilujícího, jenom příjemná návštěva u staré známé.“

„Nejspíš ano,“ přemítala mamá v pauze při psaní dopisu. „Je to už hodně dávno, co jsem si s lady Stanleyovou